

Eston Kohver

En bricka i vilket spel?

Abstract

The abduction, or arrest as it's referred to in Russia, of Eston Kohver on the border between Estonia and Russia in September 2014 caused many nations in the western world to condemn the practices of both the Russian counter-intelligence directorate and the Russian justice system. The aim of this thesis is to try to uncover why Russia acted as it did by applying Graham Allison and Philip Zelikows theories of the state as a rational actor and organisational behaviour on the actors and actions taken. The purpose is to see if the actions can be seen as a conscious part of Russian information-warfare on the Baltic states in general and Estonia in particular or the acts of an overzealous counter-intelligence apparatus. At the time of these events Russia had showcased its capabilities of conducting successful hybrid warfare in Ukraine where different forms of information warfare were a big part. It is not farfetched to think that Russia could want to send some sort of message to its other smaller neighbours in the Baltics or to NATO. The conclusion however points towards routines within Russian counter-intelligence as being the main cause of the offensive tactics.

Nyckelord: Kohver, Estland, Ryssland, informationskrigföring, FSB.

Antal ord: 9992

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte.....	1
1.2	Bakgrund.....	2
1.3	Problembild.....	2
1.4	Frågeställning.....	4
1.5	Tidigare forskning.....	4
2	Teori.....	6
2.1	Den rationella modellen.....	7
2.1.1	Rationell hypotes.....	7
2.2	Den organisationslogiska modellen.....	7
2.2.1	Organisationslogisk hypotes.....	8
3	Metod.....	9
3.1	Metoddiskussion.....	9
3.2	Källor.....	9
3.3	Operationalisering.....	12
4	Händelseutveckling.....	14
4.1	Relevanta individer och organisationer.....	14
4.1.1	Eston Kohver.....	14
4.1.2	Aleksei Dressen.....	14
4.1.3	FSB.....	15
4.1.4	G.U., GRU.....	15
4.1.5	ISS, KAPO.....	16
4.1.6	Ukraina och Savtjenko.....	16
4.1.7	Estnisk-ryska gränsen.....	17
4.2	Kidnappandet/gripandet.....	17
4.3	Ryska diplomatiska utspel.....	18
4.4	Västs diplomatiska utspel.....	20

4.5	Rättegången	21
4.6	Utväxling	22
5	Analys	23
5.1	Ur rationell synvinkel	23
5.1.1	Potentiella mål	23
5.1.2	Alternativa handlingsvägar	25
5.1.3	Konsekvenser	25
5.2	Ur organisationslogisk synvinkel.....	26
5.2.1	Inblandade enheter	26
5.2.2	FSB:s möjligheter	27
5.2.3	Handlingsfrihet	28
5.2.4	Möjliga mål i fallet	29
5.2.5	Chefsbyte	30
6	Resultat.....	32
6.1	Hypoteser	32
6.2	Frågeställningen.....	33
6.3	Fortsatt forskning	34
	Referenser	35

1 Inledning

1.1 Syfte

Denna uppsats avser analysera bortförandet, den efterföljande juridiska processen samt utväxlingen av den estniska säkerhetspolisen Eston Kohver med början den 5 september 2014. Kidnappningen skedde samtidigt som Ukraina skrev under ett vapenstilleståndsavtal med ryska rebeller i östra Ukraina (CSIS). Det var mycket som hände på den diplomatiska arenan mellan NATO och Ryssland under denna tid. Därför finner jag Rysslands motiv för att genomföra detta, vad åtminstone västvärlden kallar folkrättsliga brott (SISE), just vid detta tillfälle och just riktat västerut, synnerligen intressanta då de redan bedriver en internationellt fördömd verksamhet i Ukraina. Genom att analysera de olika möjliga initiativtagarna till dådet och deras motiv försöker författaren genom denna uppsats utröna om bortförandet var en del i Rysslands informationskrigföring mot omvärlden, om det var en stor organisation som agerade i egna syften utan att tänka på de eventuellt större konsekvenserna eller om det rör sig om en annan ännu okänd, anledning.

Det är också intressant att söka förståelse för det västerländska svaret. Hur det ser ut i tid och tydlighet kan berätta om Estlands och NATO:s beredskap i informationskriget på den baltiska fronten. Huruvida man tog bortförandet på allvar och verkligen vidtog åtgärder eller var fullt upptagen med Ukraina. Volymen av reaktioner och i viss mån den använda tonen kan också ge en indikation på i vilken utsträckning parterna förhandlade med varandra utanför den mediala öppenheten.

Vidare forskning på området skulle kunna vara att fastställa om den ryska aktionen var framgångsrik eller inte och hur väst i framtiden bör hantera liknande framstötter.

1.2 Bakgrund

Efter Rysslands intåg i Georgien och Ukraina har det varnats för att de baltiska staterna kan stå på tur (BBC 2) (Efron 2014). Anledningarna till detta kan vara flera. En av anledningarna skulle kunna vara det strategiska läget vid Östersjön, och möjligheten att påverka i princip alla skeenden på Östersjön på ett mer direkt och flexibelt sätt än vad som nu är möjligt. Det finns också teorier kring att Rysslands president, Vladimir Putin, helt enkelt vill återupprätta någon form av Sovjet-imperium (Shuster et al, 2019) där Baltikum är en naturlig riktning att expandera i (SVD 1). Det gängse tillvägagångssättet och ursäkten för Rysslands tidigare aggressioner under 2000-talet har varit att utnyttja etniskt ryska minoritetsbefolkningar för att skapa oroligheter eller revolution för att sedan vid behov gå in med egen trupp (Mankoff, 2014). Sådana ryska minoriteter är något som ju också återfinns i varierande grad i de baltiska länderna (Modeer-Wiking, 2015) (Kärnblad, 2014). Krim-krisen visar tydligt på hur Rysslands påverkansverksamhet med och mot ryska populationer ger stora fördelar när väl reguljära strider påbörjas, om vapenvåld ens behövs (Gärtner 2018).

1.3 Problembild

Efter Krimkrisen och den ryska annekteringen av delar av östra Ukraina har många frågat sig vad Rysslands nästa steg kommer vara och hur det kommer att gå till. Om man studerar hur Ryssland gick till väga i Ukraina och letar efter likheter i den gamla Sovjet-sfären hittar man flera sådana i de baltiska staterna (Efron 2014). I Ukraina nyttjade man media och infiltratörer för att piska upp motsättningar mellan etnisk rysk lokalbefolkning och den övriga ukrainska populationen. När sedan konflikten eskalerade till våldsamheter kunde ryska trupper och agenter enkelt ”hjälpa till” med allt från demonstrationsorganisering till uppgjorda val. Motsvarade etniskt ryska population finns i viss mån i alla baltstaterna, men främst i Estland och Lettland (WPR 1). I båda dessa stater finns redan motsättningar mellan den ryska minoriteten och andra grupperingar. Vad gäller Lettland varierar graden av motsättningar i stor utsträckning beroende på vilken källa man väljer att lyssna på (Washinton Post 1) (Modeer-Wiking, 2015). I Estland har redan dessa motsättningar vid ett tillfälle nästan spilt över i rena våldsamheter, under det uppmärksammade förflyttandet av en sovjetisk staty från en central minnesplats till en historiskt betydelselös förvaringsplats (Kniivilä, 2016, s. 118–133). Den

mediala påverkan från öst är mycket påtaglig och har så varit under en längre tid. Ett flertal olika medier ägs både öppet och genom bulvaner av högt uppsatta ryska medborgare (RE:BALTICA 1). Om det är så att Ryssland skulle vilja göra något liknande vad de gjorde i Ukraina i de baltiska staterna så har de ganska bråttom, då den generation som kan tänkas ha mest ”sovjetromantik” kvar i sig sakta men säkert dör ut (Efron 2014).

Det är inte bara rysk statlig påverkan som gör gränzonen och den ryska populationen problematisk. Organiserad brottslighet är också ett utbrett fenomen både på den baltiska och på den ryska sidan, där olika former av smuggling är en födslokrok för många. Denna kriminalitet är enligt vissa ett fenomen som rysk underrättelsetjänst inte bara utnyttjar för sina syften, utan också uppmuntrar och rent av deltar i (RE:BALTICA 2).

Beroende på vad man tror om Rysslands verksamhet och intentioner kan bortförandet av Eston Kohver te sig antingen helt slumpmässigt, rent av tanklöst, eller som synnerligen tydlig signalpolitik. Det är ett klart fall av diplomatisk provokation, men med vilket syfte (Esaiasson et al. 2017, s. 32–33)? Det finns en bred flora av olika tankar om vad som motiverar Putin och Ryssland; allt från Putins egna narrativ om självskydd till att han agerar rent känslomässigt och vill återuppbygga ett imperium (Torbjörn Rimstrands förord i Elfving 2014). Detta är en kontrovers som frågeställningen kan bädda för ytterligare forskning kring, åtminstone i ett framtida historiskt perspektiv (Esaiasson et al. 2017 s. 34). Frågeställningen är till största del sprungen ur ett intresse för den samhällseliga betydelsen av den specifika händelsen och dess del i den större bilden av västeuropas östra gräns. Den inomvetenskapliga relevansen ligger i att tidigare forskning på området saknas. Det blev också relativt tyst om händelsen när det tillslut var helt över, och någon tidigare forskning kring kidnappningen har inte hittats, mer än ur medial synvinkel (Hjelm & Ülame, 2017). Kring Estlands och Baltikums geo-, inrikes- och utrikes-politiska läge finns däremot en hel del att studera. Slutsatser kring Rysslands motiv och modus-operandi kan bli generaliserbara till andra situationer i Rysslands närområde och i närliggande tidsperiod, men kommer att behöva bekräftas av ytterligare forskning kring andra liknande händelser för att kunna vara gångbara.

1.4 Frågeställning

Det officiella resultatet av kidnappningen är välkänt. Ett drygt år efter tillfångatagandet och bara en knapp månad efter att Kohvers dom förkunnats utväxlades han mot en est, Aleksei Dressen, som spionerat åt Ryssland. Han hade tidigare blivit avslöjad och dömd i Estland. Det finns dock många andra möjliga förklaringar som skulle kunna vara bakomliggande orsaker till att man initialt agerade som man gjorde.

Frågeställningen för denna uppsats blir därför:

- *Varför kidnappades Eston Kohver?*

Väl medveten om att då materialtillgången hämmas av sekretess och dolda agendor kommer svaret på frågeställningen bli av karaktären sannolikt snarare än säkert, men ändå ge en god inblick i vad som får en stor nation att idag kränka en mindre.

1.5 Tidigare forskning

I det för uppsatsen specifika fallet med närliggande frågeställningar har ingen tidigare forskning kunnat hittas, utöver ett stort antal journalistiska alster från flera olika vinklar. Kring hybrid- och informationskrigföring har det skrivits mycket då det har blivit ett hett ämne de senaste tjugo åren. Ulrik Franke har gjort en intressant genomgång av ryska officiella doktriner på området, benämnd *Krig med icke-militära medel: Att förstå rysk informationskrigföring* (Franke 2015). Totalförsvarets forskningsinstitut har sammanställt ett flertal rapporter på ämnet, däribland ”*Rysk militär förmåga ur ett tioårsperspektiv – 2016*” som tar upp Rysslands inställning till både egen och motståndares förmåga till mjuk makt och subversiv verksamhet (FOI 1). Emma Modeer-Wiking har i sin uppsats *Sovjets arvlösa barnbarn?* (Modeer-Wiking, 2015) gjort en analys av hur den ryska diasporan i de baltiska staterna behandlas, hur de ställer sig till de nationer de lever i och hur de ser på sitt etniska arv från Ryssland. På detta ämne har också författaren Kalle Kniivilä skrivit en bok på samma tema, om än mer i form av ett historiskt samhällsreportage, vid namn *Sovjets barnbarn* (Kniivilä 2016). I det specifika fallet Eston Kohver har Titus Hjelm och Ülane Vaher skrivit artikeln *Finlandisation or media-logic? The Estonia-Russian border in Finnish, Estonian and British press.*, där de analyserar hur media har

uttryckt sig kring frågan och om de påverkats av det upplevda hotet från Ryssland i sitt val av formuleringar (Hjelm & Vaher 2017).

2 Teori

Den teoretiska basen för arbetet kommer att utgå från två av de tre analysmodeller som Graham Allison och Philip Zelikow presenterar i sin bok *Essence of decision*. Den första modellen, Rational Actors Model (Modell I), ser staten som en enda rationell aktör och utgår från att densamma fattar rationella beslut för att hela tiden maximera nyttan för staten som helhet (Allison & Zelikow, 1999, Rational Actors Model s. 13–54).

Den andra, Organizational Behavior Model (Modell II), ser trögheterna i de organisationer som utgör till exempel en stat och vill då förklara varför ett beslut från den yttersta ledningen inte alltid leder till exakt det agerande som var tänkt, på grund av olika tolkningar och rutiner längre ner i organisationen (Allison & Zelikow, 1999, Organizational Behaviour s. 143–184).

Slutligen ser den tredje modellen, Governmental Politics Model (Modell III) statligt beslutsfattande som ett förhandlingsresultat mellan de olika individer som befinner sig i de beslutsfattande cirkelarna och på ledande poster i de berörda organisationerna (Allison & Zelikow, 1999, Governmental politics model, s. 255–312).

Modell I och II kommer att nyttjas för att analysera dels händelsen i sig själv och dels det diplomatiska spel innan och efter som kan knytas till området och tiden kring kidnappningen. Modell III skulle kunna belysa händelsen ytterligare, men den begränsade tillgången till verifierbar information kring det interna spelet i den ryska statsapparaten gör en sådan analys så pass begränsad att alltför låg validitet kan uppnås. Uppsatsen kommer av den anledningen inte innehålla en separat analys utefter denna modellen, men teorin är därmed inte förkastad som möjlig förklaringsmodell.

Parallellt med dessa analyser kommer en motivanalys kontinuerligt bedrivas kring det ryska agerandet i enlighet med kapitel 15 i *Metodpraktikan* (Esaiasson et al. 2017. s. 300–312).

2.1 Den rationella modellen

Syftet med den första modellen, som Allison och Zelikow kallar Model I eller "Rational Actors model" och som jag nyttjar för analys under rubriken "*Ur rationell synvinkel*", är att försöka förklara en stats handlande som rationellt. Detta gör man utifrån perspektivet att staten är en enda solid aktör med bestämda mål och en vilja att agera för att på bästa sätt uppnå dessa.

"The attempt to explain international events by recounting the aims and calculations of nations or governments is the trade mark of the Rational Actor Model." (Allison & Zelikow, 1999, s 13).

För att påbörja analysen gör Allison & Zelikow ett antal antaganden och ställer sig ett antal frågor (Allison & Zelikow, 1999, s. 27, s. 389–390). Med utgångspunkt i dessa antaganden och svaren på frågeställningarna försöker man sedan förklara varför en stat agerar som den gör mot bakgrund av vad som kan anses rationellt utifrån den förda politiken och statens mål.

2.1.1 Rationell hypotes

Utifrån det rationella perspektivet tar uppsatsen avstamp i hypotesen att den ryska staten vill signalera till Estland och resten av Västvärlden att "*Ryssland är tillbaka och gör som hon vill - hon räds inte era allianser, sanktioner eller upprustningar*"¹. Detta skulle i så fall innebära att agerandet är en del i det informationskrig som redan anses föras från rysk sida mot framförallt de baltiska staterna, men även mot den övriga Västvärlden.

2.2 Den organisationslogiska modellen

Den andra modellen, Model II eller "Organizational behaviour" som den benämns i *Essence of decision* och som här används under rubriken "*Ur organisationslogisk synvinkel*" vill visa att de i staten ingående

¹ Författarens formulering

organisationer som exekverar beslut påverkar utgången genom dess struktur, dess arv och dess inarbetade metoder.

”Governmental behavior can therefore be understood, according to a second conceptual model, less deliberate choices and more as outputs of large organizations functioning according to standard patterns of behavior.” (Allison & Zelikow, 199, s143).

De menar att organisationer har inneboende handlingsregler, skrivna eller oskrivna, som skapats genom organisationens struktur, tradition och tidigare genomförda verksamhet. Dessa mönster är i grunden av godo då de skapats för att uppnå en större effektivitet i att utföra organisationens uppgifter, men skapar också en tröghet som gör att anpassning till nya omständigheter, förutsättningar och uppgifter går långsamt och till en början ger upphov till dåliga, irrationella eller oförutsägbara resultat.

2.2.1 Organisationslogisk hypotes

Ur det organisationslogiska perspektivet förs istället hypotesen att FSB:s² arv och interna organisation har skapat ett handlingsmönster där hänsyn till globala konsekvenser fått stå tillbaka för uppfyllandet av organisationens egna mål. Detta har skapat handlingskraft men nyttan av agerandet (bortförandet av Kohver) vägs mot organisationens egna potentiella vinster och inte mot statens bästa som helhet (diplomatiska förvecklingar).

² Ryska interna säkerhetstjänsten, se kapitel 4.1.3

3 Metod

3.1 Metoddiskussion

Uppsatsens design utgår från en traditionell fallstudie (Esaiasson et al. 2017, s. 109) i enlighet med de analysmodeller som beskrivs i Graham Allison och Philip Zelikovs bok *Essence of Decision* (Allison & Zelikow, 1999). Med händelsen i centrum har jag applicerat deras första två modeller, *Rational actor model* och *organizational behavior model*, på Ryssland och de berörda delarna av dess statsapparats ageranden och omständigheter i och omkring Estland vid tillfället. Då fallet är i centrum är undersökningen teorikonsumerande (Esaiasson et al. 2017, s. 89–90). Arbetet med uppsatsen har först försökt fastställa vilka motiv för bortförandet som är rimliga och har sedan viktat dem mot de två analyserna. På så vis har slutsatser försökt dras om vad som är det mest troliga scenariot. Uppsatsen har i grunden två analysenheter men analyserar dem en och en med hjälp av varsin modell. Ur det rationella perspektivet är det staten Ryssland som är analysenheten och Rysslands säkerhetstjänst, FSB, är analysenheten ur det organisationslogiska perspektivet. Då händelsen saknar variabler som låter sig kvantifieras genomförs arbetet som en kvalitativ textanalys (Esaiasson et al. 2017, s. 211–234)

3.2 Källor

Relevanta primärkällor finns av förklarliga skäl i begränsat omfång kring händelsen denna uppsats avhandlar. Det finns ett antal officiella dokument som beskriver själva händelsen, framförallt från estniskt håll. Det är bland annat Estniska inrikesministeriets officiella framställan kring fallet och ett antal dokument fastställda av gränsvakter och andra myndigheter (SISE) (Gränsprotokoll, 2014). En beskrivning av hur den ryska statsapparaten officiellt är uppbyggd och vilka lagar som styr den finns också tillgängligt även på engelska (GOV 1) (MIL 1). Dessa utgör basen för analysen men är

inte fullödiga, framförallt inte för att analyserna enligt Modell II skall uppnå en rimlig kvalitet. Därför kommer sekundära källor, främst i form av olika former av journalistiska alster, att behöva användas i stor utsträckning. Dessa är ju en del i det informationskrig som förs, varför de har utsatts för källkritisk granskning och i tillämpliga fall jämförts med andra mediers rapportering för att utröna om samstämmighet råder.

Vissa källor figurerar oftare än andra. Det tydligaste exemplet är den estniska tidningen *Posttimes*, som verkar ha tagit fallet på större allvar än övrig media. I många fall har det varit *Posttimes* som citerats av många andra tidningar. Deras rapportering har av författaren bedömts som saklig men med en klar tendens mot en fördömande attityd gentemot Ryssland. Detta ger vad som kan bedömas inte mycket genomslag i det sakliga innehållet utan mer i valet av ord och formuleringar. Tidningen har också genomfört ett flertal intervjuer med inblandade och yttre ”experter” där de ofta valt att citera intervjupersonen rakt av för att sedan kommentera, vilket har underlättat den källkritiska analysen avsevärt.

Principen Ädel-OST (Äkthet, Oberoende, Samtidighet, Tendens), som Peter Esaiasson med flera anför i *Metodpraktikan* har nyttjats för att värdera allt källmaterial (Esaiasson et al, 2017. s. 287–299). Urvalet har varit strikt strategiskt utefter dess trovärdighet och bäring på frågeställningen. I vissa fall kan *vad* en icke trovärdig källa säger ändå vara intressant för analysen och motivbyggandet, även om den saknar sakriktighet gentemot händelsen. Då källmaterialet innehåller väldigt lite tidigare forskning men mycket officiella dokument och journalistiska alster har det varit omöjligt att utesluta källor enbart på grund av mindre tendens åt något håll eller ett diskutabelt oberoende. Källans trovärdighet har istället fått bestämma *vikten* som lagts vid den ingående informationen.

Äktheten har inte setts som ett problem, med utgångspunkten i att ett uttalande i någon form från en myndighet har ansetts äkta i den bemärkelsen att detta är vad de säger. Därmed inte sagt att själva sakinnehållet kan tas för sanning. Samma sak gäller uttalanden i intervjuer, där det inte uppdragats att någon citerats felaktigt bland de intervjuer som brukats, men det sagda kan ändå vara ett försök att förvanska ett skeende genom varierande sanningshalt från uppgiftslämnaren eller användandet av citat ryckta ur sitt sammanhang (Esaiasson et al, 2017, s. 291–292).

Näst intill inga källor i uppsatsen kan anses helt *oberoende*, möjligen med undantag för gränsvakternas protokoll (Gränsprotokoll, 2014) direkt efter händelsen. I övrigt är alla källor en återberättelse i någon form i ett eller flera led. De officiella framställningarna från respektive inblandad stat får ändå ses som primära källor för denna stats ståndpunkt, även om den av

olika anledningar kan skilja sig från vad som verkligen skett. Journalistiskt material är också det distanserat från händelsen, även om det förekommer ett antal direkt citerande intervjuer i materialet. Vad gäller rysk media är det svårt att kalla någon redaktion oberoende, då det endast finns ett litet fåtal tidningar som inte är ägda av staten eller företag nära staten kvar, och även dessa utsätts för svåra påtryckningar (Amnesty 1) (SVT 1) Då det inte finns någon vinst för en rysk opposition i att rapportera kritiskt i detta fall kan man anse det osannolikt att de skulle våga gå emot den officiella linjen. Medierna i väst och framförallt i Estland är inte nödvändigtvis fullt oberoende de heller, även om flertalet finansierar sig själva i stor utsträckning. Här finns dock inte samma uppenbara möjligheter till direkta påtryckningar, varför risken snarare är att rapporteringen blir tendensiös (Esaiasson et al, 2017. s. 292–293).

Samtidigheten har inte setts som nämnvärt problematisk, förutsatt att man kan lita på dateringen på dokument och artiklar. De officiella framställningarna är en del i själva händelseförloppet och många medier rapporterade fortlöpande under det dryga år Kohver satt i fångenskap, vilket gjort att insamlandet av data inte behövt gå till andra sentida sammanställningar eller liknande (Esaiasson et al, 2017, s. 294).

Alla källor som relaterar till själva händelsen kan anses vara mer eller mindre *tendensiösa* (Esaiasson et al, 2017, s. 294–296). Detta är naturligt då de båda inblandade staterna själva framför två bitvis helt skilda narrativ. Redan där förordar respektive stat den version som är mer fördelaktig för dess egna intressen och dess inhemska media följer respektive lands linje. Hjelm och Vahers artikel om medierapporteringen kring händelsen beskriver detta väl. I deras undersökning blir det tydligt att estnisk media tar starkt parti för Kohver och använder konsekvent ord som ”kidnappning” och ”illegal gränsöverträdelse”, något som resten av västsidans media i stor utsträckning kopierar, medan rysk media talar om ”gripande” och ”arresterande” (Hjelm & Vaher 2017).

3.3 Operationalisering

Analysen föregås av en beskrivande ansats, där händelsen delats upp i relevanta delar och framställts så sakligt som källmaterialet tillåter. En svårighet har varit att få en helhetsuppfattning om det ryska narrativet i frågan då åtalet, det ryska domstolsprotokollet och därigenom den ryska versionen av händelseutvecklingen i stor utsträckning är föremål för sekretess. Därefter har händelsen analyserats utifrån ett statsrationellt perspektiv och ett organisationslogiskt perspektiv med stöd av de teorier Allison och Zelikow betecknar Modell I och Modell II. De motiv som har funnits sannolika har låtits utgöra ett stöd till respektive analys för att på så sätt kunna bedöma deras trovärdighet i den analyserade kontexten. De reaktioner som kommer från väst har också sin del i analysen av vad som skedde, då dessa kan ge ledtrådar till eventuella förhandlingar som sker under bordet mellan till exempel Ryssland och Estland. Analysen har utgått från de standarfrågor kring de olika modellerna som ställs upp i *Essence of decision* i första hand för att fastställa att det finns tillgång till tillräcklig information för att genomföra en givande analys. Efter detta har dessa frågor modifierats för att passa fallet i fråga och därigenom bli användbara som stöd i analyserna (Allison & Zelikow, 1999, s. 389f). Den underliggande motivanalysen kommer i båda fallen hjälpa mig att finna ett probabilistiskt svar på min frågeställning (Esaiasson et al. s. 300–312).

För att genomföra min analys av det ryska agerandet har svar sökts på nedanstående frågor, som utarbetats ur de grundfrågeställningar som ställs upp i *Essence of decision* (Allison & Zelikow, 1999 s. 389–390):

Det rationella perspektivet:

- Vad var de potentiella målen med bortförandet?
- Vilka var ryska statens mål gentemot Estland specifikt och väst i allmänhet?
- Vilka möjliga handlingsvägar finns förutom gränsprovokation?
- Vilka positiva och negativa konsekvenser fick det valda agerandet gentemot andra möjliga vägar?
- Givet ovan, vilka mål har man försökt uppnå?

Det organisationslogiska perspektivet:

- Vilka organisationer fanns med i spelet?
- Vilka förmågor och begränsningar hade dessa organisationer gällande det specifika fallet och hur såg kopplingarna ut?
- Vilka potentiella handlingsvägar gav detta?
- Vilka egna mål kan organisationerna haft?
- Vad har de för möjlighet att genomföra dessa olika handlingsvägar?

För att inte missa någon förklaring, har i analysarbetet underlaget även, i begränsad utsträckning, kontrollerats gentemot Modell III, *Governmental politics*, genom att se om det finns underlag nog att även besvara någon av nedanstående frågor, också hämtade ur *Essence of decision* (Allison & Zelikow, 1999, s. 389f):

- Vilka personer kan ha varit inblandade?
- Vilka faktorer formade respektive individs uppfattningar, föredragna handlingsvägar och därigenom ståndpunkter?
- Vilka faktorer påverkade individens tyngd gentemot det slutgiltiga agerandet?
- Hur såg beslutsvägen ut?

4 Händelseutveckling

4.1 Relevanta individer och organisationer

4.1.1 Eston Kohver

Eston Kohver är en estnisk officer, född och uppvuxen i byn Jöhvi i nordöstra Estland. Områdets invånare är till största del rysktalande, något som också har genomslag i Kohvers familj, där fadern är etnisk est och modern är det inte, utan är av rysk härkomst. Som resultat av familj, skolning och omgivning talar han därför både en utmärkt estniska och en mycket god ryska. Han flyttade sedermera till Tallinn för att studera och var en av de första som tog examen från den efter estniska frigörelsen nystartade försvarshögskolan. Den estniska säkerhetstjänsten (ISS, KAPO, se nedan) var i en uppstartsfas under tidigt nittiotal och erbjöd den seriösa, tvåspråkiga och fysiskt starka Kohver anställning, vilket han tog 1996 (Post 1). Hans huvudsakliga sysselsättning förstås vara anti-korruption och kontraspionage. År 2010 mottog Kohver en utmärkelse för sina tjänster (President 1). Det framgår av förklarliga skäl inte varför han belönas men i och med utmärkelsen får han anses vara ”röjd” i säkerhetskretsar och hans ansikte välkänt för alla eventuella motståndare till Estland (Post 1).

4.1.2 Aleksei Dressen

Aleksei Dressen var i likhet med Kohver en officer vid den estniska säkerhetspolisen. Han påbörjade sin karriär där redan 1993, några år innan Kohver. Till en början var han framgångsrik och steg snabbt uppåt på karriärstrappan till avdelningschef. Under 2001 omplacerades han dock till en lägre, mindre viktig tjänst. Detta tros ha haft sin grund i ett oklart hanterande av operativa medel. Efter Dressens förflyttning gav hans ekonomiska och personliga ambition samt frustration över den misslyckade

karriären FSB alla möjligheter till rekrytering. Efter en längre tid av försiktiga kontakttaganden från FSB:s sida blev han en rysk spion. Han behandlade inte särskilt viktig information där han arbetade, och senast 2007 fattade delar av den estniska säkerhetspolisen misstanke mot honom och började förse honom med desinformation. Han dömdes under 2012, minst fem år efter att man först fick kännedom om hans förehavanden. Det är oklart om dröjsmålet berodde på svårigheter med bevisföring eller om man ville nyttja honom som dessinformationskanal (Baltic 1).

4.1.3 FSB

FSB är den ryska interna säkerhetstjänsten. Den bildades 1995 av Boris Jeltsin, huvudsakligen ur det som en gång var KGB, som lades ner 1993. Dess huvuduppgifter är kontraspionage, terrorismbekämpning, skyddande av den ryska konstitutionen, bekämpande av grov brottslighet, underrättelseverksamhet inom det egna territoriet, gränskontroll och informationssäkerhet. Det är en mycket stor organisation med underavdelningar inte bara i alla ryska landskap och större städer utan även som egna delar av större förband samt till och med större företag med betydelse för rysk säkerhet. De har ett flertal helt egna utbildningsinstitutioner för alla delar av den egna verksamheten, däribland specialförband (FSB 1). En annan del som knoppades av från gamla KGB var ”*Foreign intelligence service of the Russian federation*”, förkortat SVR. Denna organisation bedriver underrättelseinhämtning och annan verksamhet för att skydda ryska intressen i likhet med FSB och G.U. men riktar sig till skillnad från FSB utomlands och framförallt mot internationell terrorism och civila mål (SVR) (GLOBAL SECURITY 1). Då SVR:s huvudsakliga verksamhet bedrivs utomlands och Kohver enligt rysk utsago omhändertogs på ryskt territorium är det FSB som är den organisation med närmast beröring till det i uppsatsen analyserade fallet.

4.1.4 G.U., GRU

”The Main Directorate of the General Staff of the Armed Forces of the Russian Federation”, förkortat G.U. är de ryska väpnade styrkornas underrättelsetjänst. Den förkortades tidigare GRU, en förkortning som fortfarande lever kvar och används i större utsträckning än den nya. G.U. har tre huvuduppgifter, där den första är att förse den ryska

försvarsledningen och övriga delar av statsapparaten med erforderliga underrättelser kring politiska, försvarsanknutna, vetenskapliga, ekonomiska och miljömässiga frågor. G.U. skall också skapa förutsättningar för att rysk politik kring försvar och säkerhet kan implementeras fullt ut. Den tredje uppgiften är att stödja Rysslands ekonomiska, tekniska och vetenskapliga utveckling samt skydda rysk militärteknik från störningar (GU 1). De bedriver följaktligen underrättelseinhämtning inom men främst utom landet i ett brett spektrum av områden. De ryska agenter som utväxlats mot både Kohver och den ukrainska piloten Nadya Savtjenko har hanterats av och tillhört G.U. (BBC 2).

4.1.5 ISS, KAPO

Den estniska interna säkerhetstjänsten förkortas officiellt ISS men benämns oftast, även av dem själva för KAPO. Det är en nationell säkerhetstjänst med polisiära uppgifter och har som huvuduppgift bland annat kontraspionage, skydd av nationella intressen och anti-korruptionsutredningar. Organisationen grundades 1920 men var ersatt av sovjetiska motsvarigheter under tiden för den sovjetiska ockupationen, och återuppstod som självständig myndighet 1993 (KAPO 2).

4.1.6 Ukraina och Savtjenko

Den ryska annekteringen av Krimhalvön börjar som oroligheter tidigt under 2014. Det är oro kring ett ultranationalistiskt parti, Svodar, som börjar göra den ryska minoriteten nervös inför framtiden. Ryssland underblåser stämningarna och påbörjar stora militära övningar i närområdet, men håller situationen lugn fram tills efter att de olympiska spelen i Sotji är avslutade. Sannolikt döljs också storleken på de ryska övningarna för omvärlden genom medias fokus på olympiaden. När väl utbrytningen Krimhalvön är påbörjad går allting fort och välplanerat, både militärt och medialt (Efron, 2014).

I juni tillfångatas den ukrainska piloten Nadiya Savtjenko på ukrainskt territorium och skall ha förts i en bagagelucka över till Ryssland där hon officiellt grips av FSB. Hon anklagas för att ha lett granatkastareld mot två civila journalister där båda dött. Enligt ukrainsk undersökning var hon inte i närheten av nedslagsplatsen när detta skedde och man hävdar därför bestämt att anklagelserna är fabricerade (Telegraph 1). Hon befanns skyldig och

dömdes till ett längre fängelsestraff men utväxlades i maj 2016 mot tillfångatagna ryska GRU-officerare (BBC 2).

4.1.7 Estnisk-ryska gränsen

Gränsen mellan Estland och Ryssland har varit föremål för diskussion sedan landet frigjordes från Sovjetunionen. Försök har gjorts att få en officiell linje som jämnar ut problematiska gränsdragningar ratificerad av båda parter men än så länge har man bara kommit överens om en tillfällig gränsdragning. Denna gränsdragning är dock utmärkt med som minst gränstolpar och har respekterats av båda parter som gräns sedan frigörelsen. Ratificeringen avbröts 2013 av Ryssland med anledning av en skrivning om freden i Tartu 1920 som kunde ge Estland möjlighet att kräva ytterligare land (GOV 2). Ratificeringen kom igång men avbröts igen 2014 av Ryssland med anledning av estniskt fördömande av det ryska agerandet i Ukraina och har fortfarande inte återupptagits (Post 15) (GLOBAL SECURITY 2).

4.2 Kidnappandet/gripandet

Strax innan klockan nio på morgonen den 5 september 2014 var Eston Kohver på väg till ett möte med en informatör nära den ryska gränsen, 8km norr om gränsövergången Luhamaa i Estland. Kohvers arbetsuppgifter omfattade vid tidpunkten utredning av organiserad brottslighet, smuggling och korruption i gränsområdet mot Ryssland (SISE). Han gick ensam till mötet men hade en snabbinsatsstyrka med sig någon kilometer bakom (Post 16). Mötet var med en etnisk ryss vid namn Maxim Gruzdev, med medborgarskap i både Estland och Ryssland men vid tillfället boende i Pskov, Ryssland (RE:BALTICA 2). Gruzdevs huvudsakliga sysselsättning var cigarettsmuggling från Ryssland till Estland. Han hade avtalat med Kohver att förmedla en kontakt med en tredje person, som skulle ge Kohver information gällande korruption kring gränsövergångarna till Ryssland (RE:BALTICA 3). Kontakten skulle förmedlas i en mindre dunge som sträcker sig över gränsen, men väl inne på den estniska sidan. Mötet gick dock inte fullt ut som planerat.

Den ryska operationen för att föra bort Kohver började med att möjligheterna till radiokommunikation stördes ut i området. När den

överenskomna tidpunkten för mötet var inne exploderade ett flertal rök- och chockgranater i den lilla dungen varpå beväpnade personer tillfångatog och förde Kohver över gränsen till Ryssland under vapenhot (SISE). Insatsstyrkan som skulle kunnat understödja Kohver hann inte reagera och såg inte vad som skedde på grund av röken från granaterna. Klockan ett samma eftermiddag gjorde personal från både de Ryska och de Estniska gränsvakterna en inspektion av platsen för händelsen och upprättade var sitt protokoll som beskrev vilka spår som fanns kvar i området. Rapporterna är samstämmiga i alla detaljer och beskriver var gränsen går, var granater har briserat och var gränsen har passerats. Protokollen upprättades både på ryska och estniska samt undertecknades av representanter från båda sidor (gränsprotokoll 2014).

Så här långt längs tidsaxeln är alla överens. Det är ingen som motsätter sig att en gränsöverträdelse har skett från ryskt territorium in i Estland och tillbaka igen samt att en exceptionell händelse har inträffat på den estniska sidan. Det hävdas ändå redan samma kväll från rysk media att den ryska gränspoliserna inte registrerat någon gränsöverskridelse (RT 1).

4.3 Ryska diplomatiska utspel

Ryska säkerhetstjänsten, FSB, gick samma dag ut med en kort presskommuniké som utfäste att organisationen gripit en estnisk säkerhetspolis. Man hävdade att gripandet skedde på ryskt territorium i Pskov-regionen, utan att vara mer detaljerad än så. Pskov-regionen löper längs den estniska gränsen och även ner längs en del av gränsen mot Lettland. Kommunikén gjorde gällande att man avbrutit en pågående underrättelseoperation och styrker detta med att man på Kohver vid gripandet fann ett tjänstevapen med ammunition, 5000 euro i kontanter, utrustning för dold inspelning av samtal samt ”annan” utrustning av underrättelseinhämtande karaktär. Exakt vad den här övriga utrustningen består i har inte framgått av någon källa. FSB meddelade vidare att en utredning var påbörjad och att Kohver överlämnats till rättsväsendet för förvar tills rättegång kan hållas (FSB 2). Initialt åtalades han för smuggling, spioneri och olaga gränsöverträdelse (ERR 1). Estland kontaktade och utsåg nu två advokater, Mark Feigin och Nikolai Polozov, kända för att bland annat ha försvarat medlemmar ur det ryska politiska konstnärskollektivet Pussy Riot liksom den ukrainska piloten Nadiya Savtjenko, som kidnappades under liknande omständigheter i trakterna kring Donbass, Ukraina (Telegraph 1). Dessa advokater motarbetades initialt och det tog tid innan någon fick träffa Kohver, som vid denna tidpunkt är fängslad i

utkanten av Moskva. De behöll däremot en positiv attityd till fallet och uttryckte en kampvilja. Kohver valde däremot senare att avsäga sig dessa två advokater till förmån för den allmänna försvarare som utsetts av det ryska rättsväsendet, en Yevgeny Aksyonov. Det spekulerades i Estland om att Kohver tvingats till detta beslut (SISE). Den ryska allmänna försvararen ansågs av press och Estniska utrikesdepartementet som både inkompetent och oetisk (Post 17). Aksyonov gjorde gällande i press att det inte finns något tvivel om Kohvers skuld efter att ha fått se bevis från FSB, samt att Kohver är att betrakta som en krigsfånge som med största sannolikhet kommer att utväxlas (Post 2). Aksyonov säger också i en intervju att FSB har bildbevis på att Kohver vid nio tillfällen olagligen har korsat gränsen och i Ryssland mött en FSB-agent, V. V. Ivanov (ett falskt namn), som han betalat för information om FSB:s verksamhet, organisation och vilka personer FSB i hemlighet arbetar med i området (Post 2). Den ryska försvararen misskötte enligt estnisk media en del arbetsuppgifter som främst har med Kohvers möjligheter till kontakt med omvärlden att göra samt anklagade Estland för att inte lämna ut all information som krävdes för att kunna föra Kohvers talan på ett korrekt sätt. Baserat på det senare hävdade Aksyonov att Estland dolde något av avgörande betydelse för fallet (Post 3). Advokaten hävdade i flera uttalanden att fallet var tämligen klart och att rättegången skulle gå relativt fort när den väl blev av, bevisläget var övertygande.

Rättegången planerades initialt till början på maj 2015 men sköts redan i april samma år upp till början på juni då åklagaren plötsligt lade fram ytterligare åtalpunkter som krävde förnyad utredning (Post 4). I juni hölls ett första sammanträde i rättegångssalen i Pskov men det varade bara i två timmar. Rättegången flyttades nu fram igen till slutet av juli och Kohvers häktning förlängdes till den 8 augusti (Post 5). Värt att notera är att chefen för FSB:s säkerhetsskyddsavdelning, General Oleg Syromolotov, som suttit på posten i 14 år, byttes ut under april månad mot den av Putin direkt tillsatte General Vladislav Menshchikov. Avdelningen hade under åtminstone det år som föregått Kohvers gripande fått utstå en hel del kritik för ett flertal ”spiongripanden” som inte har lett till de propagandaframgångar som det var tänkt, allt från en moder som anklagas för att till den ukrainska ambassaden ha vidarebefordrat vad hon hört på bussen (Daily 1), till den ukrainska piloten Nadiya Savtjenko som kidnappades i likhet med Kohver. Syromolotov flyttades till en mindre viktig post som utrikesministerns samordnare mot internationell terrorism (Post 6). Den 19 augusti dömdes slutligen Kohver till 15 års fängelse och 100 000 rubel i böter för spionage, innehav och smuggling av vapen samt olaga gränsövergång, vilket är ett år och 100 000 rubel mindre än vad åklagaren yrkade på (Post 7). På fredagen den 25 september 2015 utväxlades Kohver mot Aleksei Dressen. Utväxlingen skedde på en enslig

bro på gränsen mellan de två länderna på ett sätt som kan påminna om en filmatisering från kalla krigets spiondraman i Berlin (Post 8).

4.4 Västs diplomatiska utspel

Tidigare under 2014 hade västvärlden med USA i spetsen infört ett flertal ekonomiska sanktioner mot Ryssland som en följd av deras annektering av Krim-halvön och närliggande områden. Dessa riktade sig främst mot finansiella institutioner, energisektorn och företag som på något sätt tillverkar försvarsmateriel, men också specifika individer som anses vara pådrivande kring destabiliseringen av östra Ukraina (US State departement 1). Samtidigt kunde man se att NATO drev en kampanj för att visa sitt stöd för de baltiska staterna, där en uppbyggnad av NATO:s närvaro i baltstaterna påbörjades i samband med Rysslands aggression mot Ukraina. I maj 2014 besökte NATO:s generalsekreterare Estland i syfte att diskutera uppbyggnaden och övriga säkerhetsfrågor med den estniska ledningen (NATO 1). USA:s dåvarande president Barack Obama besökte Tallinn bara två dagar före kidnappandet av Kohver där han tydligt försäkrade den estniske presidenten och det estniska folket om USA:s stöd till landets säkerhet (OBAMA).

Senare samma dag som bortförandet av Kohver skedde gick den estniska säkerhetstjänsten ISS, det vill säga Kohvers arbetsgivare, ut med ett pressmeddelande. I meddelandet beskriver man vad som skett och att okända personer med våld fört en av deras anställda över gränsen till Ryssland. I meddelandet framgick också att man påbörjat en förundersökning kring händelsen med brottsrubriceringarna ”*olaga frihetsberövande och olaga gränsöverträdelse av den estniska statsgränsen samt den tillfälliga linjen*” (KAPO 1). Man begärde officiellt samarbete med ryska myndigheter kring denna utredning samt att få samarbeta kring den ryska utredningen av Kohvers förmodade brottslighet, men fick negativa svar från den rysk sidan (Post 9). Som nämnts tidigare så upprättas ett preliminärt undersökningsprotokoll av både ryska och estniska gränsvakter redan samma dag som händelsen inträffade. Från estnisk sida begärdes och bokades ett möte fem dagar senare för att tillsammans formalisera dessa tidiga dokument. De ryska representanterna avstod dock från mötet med hänvisning till att mötet skulle hållas vid ett senare tillfälle när ytterligare fakta finns tillgängliga. Mötet blev dock aldrig av (Post 10).

De baltiska och nordiska länderna gick tidigt ut och fördömde Rysslands agerande som man ansåg vara i strid med internationell rätt samt krävde att Kohver omedelbart frigges. Snart anslöt sig fler och fler länder till detta fördömande och mer än 30-talet länder uttryckte till slut sin förfäran över det inträffade (SISE). Även Europaparlamentets människorätts-utskott fastställde en proklamation där man kritiserade hur Kohver behandlats under sin tid i fångenskap, främst gällande rätten till rättvis rättegång och möjligheten till besök från anhöriga och representanter från hemlandet (Europaparlamentet). Detta skedde dock först efter att Kohver dömts. När Kohver åtalades försökte man påvisa att han var så pass känd sedan tidigare i sin roll som säkerhetspolis så det borde förefallit uppenbart att KAPO hade skickat någon mindre välkänd person om man haft för avsikt att bedriva olaglig verksamhet på fel sida gränsen (SISE).

4.5 Rättegången

Rättegången, som skulle påbörjats i maj 2015, sköts upp två gånger innan den påbörjas fullt ut. I samband med att rättegången skjuts upp för andra gången byter man också domare. Anledningen till bytet angavs av den nya domarens assistent vara normalt förfarande i och med att fallet flyttades från Moskva till Pskov (Post 11). Detta kan diskuteras då fallet redan har flyttats en gång mellan Moskva till Pskov och tillbaka igen utan byte av domare. Båda de inblandade domarna var dessutom tjänstgörande vid den regionala rätten i Pskov sedan ett flertal år tillbaka (ryska presidenten 2005, 2006). Rättegången genomfördes i slutet av juli bakom lyckta dörrar där varken press eller ens en konsulär representation från Estland tilläts närvara under förhandlingarna. Detta är något som både Estland, dess allierade och även flera människorättsorganisationer protesterade högljutt mot men Ryssland hänvisade till att det skulle komma att diskuteras frågor av vikt för rikets säkerhet under rättegången, varför det var självklart att inte press eller utlänningar fick närvara (Post 12).

Under rättegångsförhandlingarna kallade åklagaren 11 vittnen mot Kohver medan hans egen försvarsadvokat inte ens försökte kalla någon till estens försvar (Post 13). Detta togs som ytterligare inteckning för att rättegången enbart var för syns skull och Kohver skulle komma att dömas av politiska skäl genom fabricerade bevis (Post 14), en bedömning som också delades av en före detta estnisk ambassadör i Moskva (ERR 3).

4.6 Utväxling

Utväxlingen är egentligen den enda delen av denna händelse som Ryssland försökte utnyttja i uppenbart propagandasyfte. Enligt den estniska justitieministern är rysk media ofta förvarnade innan Ryssland gör något och har på förhand fått färdigt material att publicera redan innan det händer (Post 18). Så var inte fallet i samband med att Kohver greps och det var aldrig några större utspel under hans häktningstid eller rättegång. Även domen är sansad, fängelsestraffets längd och bötesbeloppet hamnade något under vad åklagaren begärde trots att summan av åtalspunkternas maxstraff kunde lagt domen över 20 år. Till utväxlingen däremot, då är rysk media på plats långt innan Kohver dyker upp och hela utväxlingen sändes i realtid inom Ryssland. Utväxlingen genomfördes på en bro där floden under utgör gränsen mellan Ryssland och Estland. Från den ryska sidan var det en högt uppsatt FSB-man som ledde Kohver mot sina kollegor på den estniska sidan. Från andra sidan var det Alexander Toots, vice direktör för det estniska kontraspionaget och den som avslöjade och grep Dressen, som ledde honom över bron mot sin väntande spiondömda hustru och deras barn. Från rysk sida var det ett tydligt krav att familjen skulle få stå och vänta inom synhåll för kamerorna (Post 8).

5 Analys

5.1 Ur rationell synvinkel

För att fortsätta med analysen av det inträffade ur en rationell synvinkel antas följande vara sant:

- Bortförandet av Eston Kohver var beslutat och genomfört av staten Ryssland
- Staten Ryssland är en enad aktör där dess president Vladimir Putin har full kontroll över landets organisationer och deras agerande på den internationella arenan.
- Staten Ryssland agerar utifrån de hot och möjligheter hon ser omkring sig.
- Staten Ryssland kommer agera medvetet för att maximera nyttan för det egna landet.

5.1.1 Potentiella mål

Sett ur statens perspektiv skapar en aktion såsom den mot säkerhetspolisen Eston Kohver ett flertal möjligheter. Framförallt gav det en möjlighet att provtrycka NATO:s beslutsamhet och vilja angående solidariteten gentemot de baltiska staterna. Signalvärdet i att genom en välplanerad insats med vapen och granater gå över en annan nations gräns och där tillfångata en statstjänsteman, en av presidenten dekorerad säkerhetspolis, går inte att överskatta - både sett mot det internationella etablissemanget och mot invånarna i Estland. Även för den djärvaste och mest indoktrinerade ryska soldaten borde det vara uppenbart att en sådan aktion kommer ge reaktioner³, och därför bedöms det som sannolikt att ett sådant beslut tas på mycket hög nivå.

³ Författarens bedömning

Kidnappandet ägde rum precis efter att den amerikanske presidenten varit i Tallinn för att försäkra esterna om USA:s och NATO:s stöd till de baltiska länderna (OBAMA). Samtidigt var NATO:s årliga toppmöte i Wales inne på sin tredje dag när Kohver fördes över gränsen (NATO 2). Denna timing bör mestadels ses som ett sammanträffande, då det förefaller svårt att se att man kan få Kohver till gränsen på beställning en viss dag utan längre förberedelser. Det är inte lätt att se en rationell anledning till varför Ryssland skulle vilja signalera ytterligare avståndstagande till väst i detta läget. Bara dagar efter händelsen utfärdade USA, stöttade av EU, ytterligare ekonomiska sanktioner mot Ryssland, men de är förberedda sedan en tid tillbaka och orsakade av Rysslands agerande i Ukraina. (TRESURY)

Bortförandet kan också ses som en signal till alla som samarbetar med Ryssland, i Estland och de övriga baltiska staterna, att det ”är fortfarande vi som är den starke i detta området och vi gör som vi vill”.

Ett mål kan också vara möjligheten att distrahera omvärldens ögon från något annat. Mest troligt i detta fallet från händelserna i Ukraina, där ryska separatister alternativt ryska reguljära förband strax innan sköt ner passagerarplanet MH17 med 298 civilisters död som konsekvens. Även om Putin försökte lägga skulden på Ukraina pekade ganska snart både vrakundersökningar, avskjutningsplats och det använda vapnet, en ryskbyggd luftvärnsrobot, på rysk skuld (DSB) (US state department 2). Samma dag som kidnappandet skedde undertecknades det första vapenstillståndsavtalet mellan proryska rebeller och den ukrainska staten över striderna i Donbass-området. Ville man avleda uppmärksamheten från något? Kanske trodde man att väst på något sätt gjorde sig redo att stödja Ukraina mer handfast och därför ville skifta alliansens fokus till en annan plats närmre NATO:s egentliga intressesfär.

Kidnappandet riskerade att skapa en andra front, där misstankar och spekulationer i väst angående huruvida Putin avser fortsätta med sin expansion av det ryska riket i Baltikum mer eller mindre kan ha bekräftats. Genom detta ställdes NATO inför valet att lägga sin tyngdpunkt i icke-medlemmen Ukrainas konflikt eller hos sina hotade medlemsländer i Baltikum, ett val som borde ökat Putins handlingsfrihet i Ukraina. Sett ur synvinkeln att maximera sina möjligheter i Ukraina kan detta ha varit till Rysslands fördel, men om avsikten faktiskt var att utöka sin kontroll västerut borde en sådan här provokation, med risken för beredskapshöjning hos motståndaren som följd, inte vara eftersträvansvärd.

5.1.2 Alternativa handlingsvägar

Förutsatt att målet var en signaleffekt för att skapa motvikt mot NATO:s agerande under tidsperioden skulle en rent militär styrkedemonstration av större mått längs gränsen till Baltikum eller i Östersjön kunnat ge en minst lika stor effekt. Detta hade förmodligen orsakat ett större svar från väst med ytterligare upprustning som följd. Fördelen med det valda agerandet var att det signalerar just en provokativ attityd men saknar helt rent militära förtecken, vilket bör ha gjort det svårt för motståndaren att motivera en större militär upprustning som svar.

En mer begränsad ambition, att bara vilja tala om för befolkningarna samt befintliga och presumtiva agenter i främst Estland men även de övriga baltiska staterna att ”vi tar hand om de våra” och ”vi gör som vi vill häromkring” är också en tolkningsmöjlighet. Då sänder det valda agerandet dessa meddelanden med all önskvärd tydlighet. Meddelandet är dock lika tydligt för resten av världen och det kan ses som tveksamt att denna signaleffekt enbart i sig själv är värd den diplomatiska kostnaden.

Om man ser en distraktion som huvudsyftet med Rysslands agerande så finns en uppsjö av olika alternativ. Med utgångspunkt i stycket ovan skulle ytterligare ”vapenskramlade” kring Östersjön, Arktis eller rent av Mellanöstern förefalla enklare att åstadkomma och framförallt enklare att avbryta och bortförklara när avsedd effekt är uppnådd. Därigenom skulle det också bli ”billigare” vad gäller kostnaden i internationellt anseende.

5.1.3 Konsekvenser

På grund av det ryska agerandet i Ukraina var redan det ryska anseendet i västvärlden tämligen lågt. Ett flertal sanktioner var redan på plats och fler var under beredning (US state department 1). Ryssland bör ha sett det som en överhängande risk att bortförandet av Kohver skulle komma att förvärra den klyftan och leda till ännu fler klippta band samt bekräfta för tvivlare i omvärlden att Ryssland är en expansiv stat med liten eller ingen hänsyn till internationell rätt.

Ur statens synvinkel verkar det även riskfyllt att faktiskt ställa Kohver inför rätta. Ger man honom en riktig, öppen rättegång riskerar man faktiskt att han blir frikänd, något som skulle ge hela agerandet ett löjets skimmer. Genom att göra som man gjorde, en sluten rättegång med tveksamma, oredovisade bevis och undermåligt försvar så drog man på sig ytterligare

uppmärksamhet från människorättsorganisationer som kan utöka sin kritik mot det redan utdömda ryska rättsväsendet (HRW).

5.2 Ur organisationslogisk synvinkel

För att genomföra analysen ur organisationslogisk synvinkel antas att:

- De i ryska staten ingående organisationerna leds och fungerar i enlighet med den officiella struktur Ryssland beslutat och presenterar öppet.
- Dessa organisationer kan agera självständigt utan konstant insyn i verksamheten från högre nivåer.

5.2.1 Involverade enheter

Det finns egentligen tre olika enheter som skulle kunna varit involverade i beslutsfattandet kring en händelse som denna. Det är dock bara en, FSB som kan ses som en organisation i termens rätta bemärkelse och kommer därför vara den huvudsakliga analysenheten.

Den ryska premiärministern Dmitry Medvedev med sin regering är en av dem. Det verkar dock som att han och Putin gjort en uppdelning mellan sig där Medvedev sköter den inrikespolitiska dag-till-dag-verksamheten, officiella besök och motsvarande (GOV 3). Det finns överhuvudtaget inga uttalanden att hitta från vare sig honom, regeringen eller någon Medvedev underställd minister i fallet Kohver. Detta får mig att tro att de inte är inblandade, något som förefaller sannolikt med tanke på den sekretess denna operation måste ha föregåtts av. Medvedev med sitt kabinett kommer inte analyseras ytterligare i denna uppsats.

President Vladimir Putin vill gärna framställa sig själv som stark, självständig och oberoende (GOV 4). Det är också som den mannen han vill bli älskad av folket, både bildad och stark utåt och en riktig rysk man privat. Det antyds dock ofta att han i själva verket inte är lika beroende av folkets gillande som av en mindre grupp högt uppsatta chefer och inflytelserika affärsmän (Rivera & Rivera, 2008). Ser man denna grupp som en organisation kan man anta att dess agerande utåt, genom presidenten, inte nödvändigtvis styrs enbart av en omsorg för staten Rysslands bästa utan även av andra intressen, till exempel privatekonomisk hänsyn, traditioner

burna från gruppmedlemmarna och deras bakgrunder eller känslomässig nostalgisk hänsyn från svunna storhetstider (Rochlitz 2018). En sådan samling skulle kunna ha haft stor påverkan på både initieringen och hanterandet av det analyserade fallet. Då inte ens existensen av en sådan organisation går att styrka, än mindre dess sammansättning och att de har gemensamma mål och ageranden, förefaller det ytterst svårt att analysera deras eventuella förehavanden inom ramen för denna uppsats.

Den tredje delen och den enda egentliga organisationen i ordets rätta bemärkelse är den ryska säkerhetstjänsten, FSB. Arvet från KGB är inte bara verksamheten utan att organisationens chef och flera av hans direkt underordnade har ett förflutet inom antingen KGB eller G.U.⁴. Analysen kommer att genomföras utifrån FSB och dess organisation. Det var de som officiellt genomförde bortförandet och de är den organisation där någon form av öppen data finns att tillgå.

5.2.2 FSB:s möjligheter

Rent organisatoriskt lyder FSB direkt under presidenten. Det är väldigt tydligt även utanför lagtexten då chefen för säkerhetstjänsten ingår i Putins säkerhetsråd och inre kärna. Putin verkar dock inte, som tidigare nämnts, ha varit helt nöjd med chefen för kontraspionaget inom FSB under tiden för Kohvers tillfångatagande. Den nya chefen, som innan utnämmandet varit chef för Almaz, en av Rysslands största vapenbyråer, skall enligt en tidningskälla fått tjänsten med orden ”*Bring the spirit of counterintelligence back to life*” (MEDUZA), vilket tyder på att Putin inte var helt nöjd med hur avdelningen fungerade tidigare. Med tanke på dessa nära kopplingar kan man dra slutsatsen att det inte råder någon brist på order- och rapportvägar, utan att man nästan kan se ledningen för FSB som en del i presidentens skara av medberoende befattningshavare. De nära kopplingarna kan också antyda att det finns ett stort förtroende mellan Putin och hans närmaste chefer, vilket i sig kan ge dem en stor grad av autonomi och på så vis agera snabbt utifrån sin egen omvärldsbild.

⁴ En slutsats dragen av genom antydningar i flertalet journalistiska artiklar, till exempel (MEDUZA) och sökningar på Globalsecurity.org. Källornas individuella bidrag anses för litet för att samtliga skall redovisas separat.

Även om FSB har en bred arsenal av olika kompetenser och förmåga att genomföra nästan vilken typ av specialoperation som helst så är deras ansvarsområde inom landets gränser, de är styrda att inte agera utanför dessa (FSB 1). Deras faktiska agerande är däremot svårt att belägga åt vare sig ena eller andra hållet, men logiskt sett är det tveksamt om någon säkerhetstjänst (SÄPO, FBI, KAPO eller motsvarande) begränsar hela sin verksamhet inom respektive lands gränser.

5.2.3 Handlingsfrihet

Under de närmaste åren som leder fram till händelsen denna uppsats avhandlar finns det belägg för att FSB agerat tämligen självständigt, främst i operationer som har fått såväl nationell som internationell kritik. De tydligaste exemplen är den ukrainska piloten, Nadiya Savtjenko (Telegraph 1), som kidnappades på ukrainskt territorium följt av massiva lögner från rysk sida samt den bussåkande modern i byn Vyazma som skall ha ringt ukrainska ambassaden och avslöjat truppörelser hon hört talas om på bussen (Daily 1). Dessa händelser tyder närmast på att man försöker lösa sina uppgifter utan hänsyn till konsekvenser utanför den egna verksamheten samt att organisationen inte saknar vare sig vilja eller handlingskraft vad gäller skyddandet av landets hemligheter och dess personal.

Genom de båda fallen Savtjenko och Kohver kan man se att FSB tar utväxlandet av tillfångatagna egna spioner på allvar och att de inte verkar sky några medel eller konsekvenser för att åstadkomma dessa utväxlingar. Detta kan tyda på att FSB har gott självförtroende och agerar bestämt utefter sin egen tradition och världsbild.

5.2.4 Möjliga mål i fallet

Det hävdas, i obekräftade källor till följd av uppgiftens art, att det ingår som en del i FSB:s modus operandi att uppmuntra och utnyttja organiserad brottslighet för egna syften (Post 19)⁵. Det kan röra sig om allt från att uppmuntra den i sig själv bara för att förstärka den destabiliserande effekt som sådan brottslighet har på samhället den verkar i, till rekrytering av agenter, smuggling av varor och vapen, finansiella transaktioner samt ren finansiering av operationer som man inte vill skall vara spårbara till Ryssland. Det finns också en del uppmärksammade rättsfall där det har visat sig att ryska högre tjänstemän varit del av eller åtminstone dragit stor ekonomisk nytta av dessa kriminella organiseringar (Transitions 1). Man vet att Maksim Gruzdev, mannen som lurade Kohver i fällan vid gränsen, var del i ett mindre kriminellt nätverk som sysslade främst med smuggling mellan Ryssland och Estland (RE:BALTICA 3). Kohvers huvudsakliga officiella sysselsättning var bekämpandet av smuggling och korruption vid gränsen (SISE). Mot denna bakgrund är det inte osannolikt att FSB eller annan statlig intressent av någon anledning ville avbryta Kohvers verksamhet. I en intervju med media hävdar Andrey Kuzhkin, en före detta högt uppsatt administratör i området Thomsk, att det är väldigt vanligt att politiker är inblandade i både större företag och kriminella organisationer. Han hävdar också att han har källor som säger att Kohver blev varnad från ryskt håll redan i maj 2014 och därmed tillsagd att avbryta sina undersökningar (ERR 2).

När Kohver tillfångatas har ett flertal ryska spioner dömts och sitter i estniska fängelser. Bland de större namnen är Herman Simm, Vladimir Veitman och Alekei Dressen. Teorier om huruvida huvudsyftet med kidnappningen var att kunna växla ut egna fängslade agenter startar så fort det blir känt att FSB står bakom dådet (Post 20). Ett flertal olika experter lyfts fram, där vissa hävdar att utväxling som motiv är fullkomligt osannolikt medan andra står på andra sidan skalan och mest diskuterar vem av de fängslade spionerna i väst Ryssland kommer att vilja ha tillbaka. Det råder ingen brist på ester i ryska fängelser, även spiondömda sådana, men förespråkare för utväxlingsmotivet menar att Ryssland vill ha någon att växla med som är på samma nivå som den person de vill ha tillbaka (Baltic 3, Igor Morosov). Från estnisk sida hävdas det att det hade gått att

⁵ Förhållandet nämns även i (ERR 2) och (GLOBAL SECURITY 3) samt diverse andra med än mer tveksam trovärdighet, däribland en "läckt" rapport från Schweiziska säkerhetstjänsten.

genomföra en utväxling långt snabbare om bara de ryska rättsliga processerna inte påbörjats så fort.

Anledningen till att Ryssland ville fullfölja rättsprocessen går att spekulera i, antingen var det inte en del i planen från början eller så ville man utnyttja en signaleffekt i att få döma Kohver fullt ut. Efter att rättegången är fullbordad och Kohver dömts går utväxlingsprocessen däremot fort (Post 8). I samband med utväxlingen i slutet på september 2105 skrev viss media att utväxling varit planen från början och att Kohver varit medveten om detta, men det går inte att styrka fullt ut och inga direkta citat förekommer (Post 8). En annan förklaring till den höga takten i utväxlingsförfarandet kan vara att Putin hade ett annalkande toppmöte med USA:s president Barack Obama, samt skulle hålla tal i FN och helt enkelt ville få ärendet ur vägen så de inte skulle behöva lägga tid på att diskutera den här typen av trivialiteter.

Det finns en möjlighet att syftet var att skydda andra intressen än hemtagandet av egen personal, där utväxlandet används som ett sätt att legitimera gripandet och göra sig av med det diplomatiska problemet när väl hotet mot den skyddsvärda verksamheten var undanröjd.

Om allting som estniska myndigheter säger om Kohvers placering inom säkerhetspolisen och vilken verksamhet han bedrev, såsom bekämpandet av gränsöverskridande korrupktion och smuggling, är sant, så är sannolikheten att han skulle ha information på sig som är tillräckligt viktig för Ryssland att ett kidnappande så som det gjordes ska kunna anses motiverat mycket liten (SISE). Ett alternativ är att Kohver ändå hade rekryterat personer på den ryska sidan som uppgiftslämnare eller mer, precis som Ryssland hävdar i sitt åtal, och helt enkelt vill få honom att avslöja dessa kontakter. Det finns dock inga uppgifter om hårda förhör, tortyr, misshandel eller något liknande, endast det faktum att då Estland begärt att läkare ska få undersöka Kohver har detta förhållats ett flertal gånger (Post 1).

5.2.5 Chefsbyte

Vid chefsbytet (kap. 4.3) på avdelningen för kontraspionage i april 2015 kan man skönja en viss skillnad i FSB:s uppträdande. I vad som kunnat utrönas sker inga fler skandaler av den här kalibern, men gripanden inom landet fortsätter ändå. Det mest samtida exemplet som hittats är Raivo Susi, en estnisk affärsman som greps 2016. Gripandet skedde på Moskväs flygplats och omgärdades därför inte av lika stora diplomatiska störningar. Rättegången anses som bristfällig och åtalet som uppdiktat även i detta fall

(Baltic 2). FSB har rykte om sig att fabricera bevis och vittnesmål för att styrka åtal även utom landet (FOI 1, s101). Utväxlingen sker dock även den i KGB-CIA stil, som sedd i spionfilmer från 50-talets Berlin, över en bro på gränsen mellan Estland och Ryssland.

6 Resultat

6.1 Hypoteser

”Ryssland är tillbaka och gör som hon vill, hon räds inte era allianser, sanktioner eller upprustningar” (Kap. 2.1.1)

Hypotesen för den rationellt agerande ryska staten kan genom den genomförda analysen anses vara falsifierad. Signalen har säkert uppfattats av en del, men jag ser inte att det var till Rysslands fördel att signalera detta vid den aktuella tidpunkten, när landet redan var i rampljuset längs sin södra gräns mot Ukraina för sin expansiva verksamhet. Det har heller inte varit uppenbart att man försökt exploatera detta ytterligare på något sätt. Det finns också tecken på bristande förberedelser kring bortförandet, att man till exempel inte förberett gränsvakterna på att något skall ske, ett sent och fåordigt officiellt uttalande om vad som skett samt en oförberedd egen media, vilket talar för att aktionen inte var förankrad i de högre utrikespolitiska sfärerna.

”FSB:s arv och interna organisation har skapat ett handlingsmönster där hänsyn till globala konsekvenser fått stå tillbaka för uppfyllandet av organisationens egna mål.” (Kap. 2.2.1)

Den organisationslogiska hypotesen ges däremot stöd av analysen. Genom att det förekommit andra skandalomsusade fall (kap. 5.2.3) är det inte osannolikt att det rör sig om någon form av rutin eller mönster och inte bara ett enskilt misstag. Då chefen för den berörda avdelningen byts ut och denna typen av aggressiva gripanden inte verkar fortsätta förefaller det också sannolikt att det var ett önskat beteende sett från högre ledningsnivåer. Vilka FSB:s interna målsättningar var kan, ur de källor som har funnits tillgång till, inte dras några underbyggda slutsatser om. Det finns dock inget som talar direkt emot att utväxling av Dressen mycket väl kan ha varit FSB:s intention från första början, även om det finns många andra möjliga målsättningar också.

6.2 Frågeställningen

Forskningsfrågan, ”Varför kidnappades Eston Kohver” kommer sannolikt inte få ett definitivt svar innan ärendets sekretess släpper och forskare får ta del av både FSB:s och presidentens ställningstaganden i frågan, om ens då. Utifrån den analys som gjorts i denna uppsats dras slutsatsen att Ryssland vill få det att framstå som att huvudsyftet hela tiden var att växla ut Kohver mot en rysk agent dömd i väst. Denna vilja får sitt främsta uttryck genom Kohvers advokats uttalanden (Post 2) som i realiteten vill jämställa Kohver med en krigsfånge som givetvis kommer utväxlas så fort som möjligt, bara ingen hetsar upp sig och låter processen, rättegången, ha sin gilla gång. En utväxling är också vad som skedde, varför historien gör det lätt att argumentera för ett sådant motiv.

I analysen av den ryska statens ageranden ur rationell synvinkel är det svårt att se något rationellt motiv där den potentiella vinsten, om det är signalpolitik utåt och inåt, att enbart få tillbaka en måttligt⁶ betydelsefull spion (Baltic 1) eller någon form av distraktion, kan ha varit större än de diplomatiska förluster som bortförandet av en utländsk statstjänsteman från dennes stats territorium ger. Samma resonemang om diplomatisk kostnad bör vara applicerbart även om man enbart tittar på FSB som aktör, då landets bästa och högsta ledningens gillande borde vara ständigt i dess medvetande. Därför är en slutsats att det saknas rationalitet i det valda agerandet för Ryssland på statsnivå.

Det finns dock tydliga indikationer på att FSB som organisation och främst avdelningen för kontraspionage agerar tämligen självständigt och utan heltäckande omsorg om konsekvenserna. Exempel på detta är Savtjenko och den buss-åkande modern, men främst talar avsättandet av avdelningens chef för att Putin inte varit helt nöjd med vad som presterats. Slutsatsen jag drar utifrån de båda analyserna är följaktligen att det spektakulära bortförandet av Eston Kohver inte var en medvetet vald väg av staten Ryssland, utan ett resultat av interna handlingsrutiner hos FSB:s kontraspionageavdelning. Utifrån de källor som funnits att tillgå är det inte möjligt att fastslå varför denna organisation hade så aggressiva rutiner under den analyserade tidsperioden.

⁶ Författarens bedömning

6.3 Fortsatt forskning

Utan tillgång till ytterligare empiri är det som svårt att gräva djupare i det specifika fallet. Genom analys av andra fall, framförallt om det finns några sådana efter chefsbytet på FSB:s kontraspionageavdelning, skulle kunna bekräfta eller dementera att den tidigare chefs ledarskap var en bidragande faktor till utgången i det, i denna uppsats, analyserade fallet.

Referenser

Allison, Graham & Philip Zelikow, 1999. *Explaining the Cuban missile crisis*. 2nd ed. US, Longman-wesley educational publishers inc.

Amnesty 1, Russian report 2017/2018,
<https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/russian-federation/report-russian-federation/>
Hämtat 2019-04-06

Andersson, Tom, 2016. *Har Rysslands nyttjande av informationskrigföring förändrats mellan 1999-2014?* Försvarshögskolan, enskilt arbete

Baltic 1, *Dressen profile perfect fit for FSB*,
<https://www.baltictimes.com/news/articles/31587/>
Hämtat 2019-04-06

Baltic 2, *Russian court sends estonian businessman Raivo Susi to jail for 12 Years*,
https://www.baltictimes.com/russian_court_sends_estonian_businessman_raivo_susi_to_jail_for_12_yrs_on_spying_charges/
Hämtat 2019-04-06

Baltic 3, *Kohver sentenced, west react, Russia surprised*,
https://www.baltictimes.com/kohver_sentenced_west_reacts_russia_surprised/
Hämtat 2019-04-06

BBC 1, *Ukrain crisis: two "Russian soldiers" in Kiev terror trial*,
<https://www.bbc.com/news/world-europe-34388864>
Hämtat 2019-05-02

BBC 2, *Michel Fallon warns of Russian threat to Baltic states*,
<https://www.bbc.com/news/av/uk-31530392/michael-fallon-warns-of-russian-threat-to-baltic-states>
Hämtat 2019-02-27

CSIS, *Cease-fire in eastern Ukraine*,
<https://www.csis.org/analysis/ceasefire-eastern-ukraine>
Hämtat 2019-04-29

Daily 1, *Russian mother of seven suspected of spying released*,
<https://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-2937787/Husband-Russian-treason-suspect-called-questioning.html>

Hämtat 2019-04-06

DSB, Dutch safety Board, 2015, *Crash of Malaysia airlines flight MH 17*, Hague, 2015

Efron, Vera, 2014. *Baltikum Nästa!*. Lettland, Svenskt militärhistoriskt bibliotek.

Elfving, Jörgen, 2014. *Putin rustar Ryssland*. Lettland, Svenskt militärhistoriskt bibliotek.

ERR 1, *Kohver trial begins...*,

<https://news.err.ee/115979/kohver-trial-begins-in-pskov-new-charge-added>

Hämtat 2019-04-06

ERR 2, *Kohver was warned, says former Russian politician*,

<https://news.err.ee/116422/kohver-was-warned-says-former-russian-politician>

Hämtat 2019-04-06

ERR 3, *Luik: Kohver trial show trial and sentence will be long*,

<https://news.err.ee/116487/luik-kohver-hearing-a-show-trial-and-sentence-will-be-long>

Hämtat 2019-04-06

Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns, Lena Wängnerud, 2017. *Metodpraktikan, femte upplagan*. Visby, Wolters Kluwer AB.

Europaparlamentet, resolution P8_TA(2015)0314, 2015-09-10

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2015-0314+0+DOC+PDF+V0//EN>

FOI 1, 2016, *Rysk militär förmåga i ett tioårsperspektiv – 2016*,

FOI-R--4367—SE

Franke, Ulrik, 2015. *Krig med icke-militära medel: Att förstå rysk informationskrigföring*. FOI-R -- 4065—SE

FSB 1, 1995, *FEDERAL LAW ON FEDERAL SECURITY SERVICE*
<http://www.fsb.ru/fsb/npd/more.html?id%3D10340801@fsbNpa.html>

Hämtad 2019-04-12

FSB 2, *on Eston Kohver*,

<http://www.fsb.ru/fsb/press/message/single.htm%21id%3D10437565%40fsbMessage.html>

hämtat 2019-04-04

GLOBAL SECURITY 1, *Foreign intelligence service*,

<https://www.globalsecurity.org/intell/world/russia/svr.htm>

Hämtat 2019-04-29

GLOBAL SECURITY 2, *Russian- Estonian border*,

<https://www.globalsecurity.org/military/world/war/ru-et-border.htm>

Hämtat 2019-06-29

GLOBAL SECURITY 3, *Russian organised crime*,

<https://www.globalsecurity.org/military/world/para/russian-organized-crime.htm>

Hämtat 2019-04-06

GOV 1, *Ryska statens officiella hemsida*,

<https://gov.ru>

Hämtat 2019-04-06

GOV 2, *On submitting a proposal to the Russian President on signing agreements between the Russian Federation and the Republic of Estonia on the Russian-Estonian state border and on delimiting maritime space in the Narva Bay and the Gulf of Finland*,

http://government.ru/en/dep_news/6388/

Hämtat 2019-04-06

GOV 3, *events of the Russian premier*,

<http://premier.gov.ru/en/events/>

Hämtat 2019-04-06

GOV 4, *President of the Russian federation*,

<http://en.putin.kremlin.ru/>

Hämtat 2019-04-06

Gränsprotokoll, 2014, *Ryska och Estniska Gränsvaktens protokoll för händelse gränsstolpe 121, 2014-09-05*

https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/akt_et.pdf

https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/akt_ru_0.pdf

Hämtat 2019-03-29

GU 1, 2019, *General directorate, structure of the ministry of defence of the Russian federation,*

https://structure.mil.ru/structure/ministry_of_defence/details.htm?id=9711@egOrganization

hämtat 2019-04-26

Gärtner, Lars, 2018. *Hybridkrigföringens hantverk, En fallstudie om Krimkrisen 2014.* Lunds Universitet, enskilt arbete.

Hjelm, Titus & Ülane Vaher, 2017, "Finlandisation or media-logic? The Estonia-Russian border in Finnish, Estonian and british press." *Media, Culture and society*, vol40(7) 2018.

HRW, *Russia report 2016,*

<https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/russia>

Hämtat 2019-06-30

INSIDER, *Estonia swap two men convicted of espionage,*

<https://nordic.businessinsider.com/ap-estonia-russia-swap-2-men-convicted-of-espionage-2018-2/?r=US&IR=T>

Hämtat 2019-04-16

KAPO 1, *an officer of the security police was taken...,*

<https://www.kapo.ee/et/content/kaitsepolitsei-ametnik-viidi-estoni-territoriumilt-relva%C3%A4hvardusel-venemaale.html>

Hämtat 2019-04-06

KAPO 2, *Officiell hemsida för Estlands interna säkerhetstjänst,*

<https://www.kapo.ee>

Hämtat 2019-04-06

Kniivilä, Kalle, 2016. *Sovjets barnabarn, ryssarna i baltikum.* Falun, Atlas.-Thuren, Torsten, 2007. *Vetenskapsteori för nybörjare,* utgåva 2:9. Stockholm, Liber.

Kärnblad, Pär, 2014. *Östeuropas slumrande konflikter.* Lunds universitet, enskilt arbete.

Mankoff, Jeffrey, 2014, *Russia's Latest Land Grab: How Putin Won Crimea and Lost Ukraine*, Foreign Affairs. 93(3):60-68,
<https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/24483406>

MEDUZA, *Whats going on at Russias KGB successor*,
<https://meduza.io/en/feature/2016/06/21/what-s-going-on-at-russia-s-kgb-successor>
Hämtat 2019-04-12

MIL 1, *Ryska väpnade styrkornas officiella samlingshemsida*,
<https://mil.ru>
Hämtat 2019-04-06

Modeer-Wiking, Emma, 2015. *Sovjets arvlösa barnbarn?* Lunds universitet, enskilt arbete.

NATO 1, *NATO Secretary General visit to Estonia shows strong Alliance Solidarity*,
https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_109640.htm?selectedLocale=en
Hämtat 2019-04-09

NATO 2, *Nato Wales summit 2014*,
https://www.nato.int/cps/en/natolive/events_112136.htm
Hämtat 2019-04-06

OBAMA, 2014, *Remarks by president Obama to the people of Estonia*,
<https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/09/03/remarks-president-obama-people-estonia>
Hämtat 2019-04-08

Post 1, *six months since snatching, what has been done?*,
<https://news.postimees.ee/3112561/half-year-since-snatching-of-eston-kohver-what-has-been-done>
Hämtat 2019-04-04

Post 2, *Kohver will be changed sooner or later*,
<https://news.postimees.ee/2937647/lawyer-says-kohver-changed-sooner-or-later>
Hämtat 2019-04-04

Post 3, *lawyer for Kohver hands FSB new material*,
<https://news.postimees.ee/2970419/lawyer-for-kohver-hands-fsb-new-materials>
Hämtat 2019-04-06

Post 4, *Kohver to face court in June, earliest*,
<https://news.postimees.ee/3184095/eston-kohver-to-face-russian-court-in-june-earliest>

Hämtat 2019-04-06

Post 5, *Abrupt u-turn: Kohver case bounced back to Moscow*,
<https://news.postimees.ee/3218885/abrupt-u-turn-kohver-case-bounced-back-to-moscow>

Hämtat 2019-04-06

Post 6, *Kohvers fate in hands of FSB counterintelligence head?*,
<https://news.postimees.ee/3274195/kohver-s-fate-in-hands-of-fsb-counterintelligence-head>

Hämtat 2019-04-06

Post 7, *Eston Kohver jailed for 15 years*,
<https://news.postimees.ee/3298865/eston-kohver-jailed-for-15-years-in-russia>

Hämtat 2019-04-06

Post 8, *yearlong swap settled in top gear*,
<https://news.postimees.ee/3342973/yearlong-swap-settled-in-top-gear>

Hämtat 2019-04-06

Post 9, *Russia refuses cooperation in Kohver case*,
<https://news.postimees.ee/3283353/russia-refuses-to-cooperate-with-estonia-in-investigating-kohver-case>

Hämtat 2019-04-06

Post 10, *Russian border rep shuns meeting over Kohver case*,
<https://news.postimees.ee/2915607/russia-border-rep-shuns-today-s-meeting-over-kohver>

Hämtat 2019-04-06

Post 11, *Judge presiding over Estonian security officials trial changed*,
<https://news.postimees.ee/3272549/judge-presiding-over-estonian-security-official-s-trial-in-russia-replaced>

Hämtat 2019-04-09

Post 12, *Formin condemns sentencing of Eston Kohver*,
<https://news.postimees.ee/3299385/formin-estonia-condemns-sentencing-of-eston-kohver>

hämtat 2019-04-06

Post 13, *Mogherini: EU urges Russia to immediately release jailed Estonian official*,

<https://news.postimees.ee/3299399/mogherini-eu-urges-russia-to-immediately-release-jailed-estonian-official>

Hämtat 2019-04-09

Post 14, *Eston Kohver trial kicks into gear*,

<https://news.postimees.ee/3275277/eston-kohver-trial-kicks-into-gear>

Hämtat 2019-04-09

Post 15, *border agreement to remain shelved*,

<https://news.postimees.ee/4378165/border-agreement-to-remain-shelved>

Hämtat 2019-06-29

Post 16, *the new “cross and grab” reality*,

<https://news.postimees.ee/2912931/the-new-cross-and-grab-reality>

Hämtat 2019-04-06

Post 17, *Estonian Formin: Kohvers lawyer is not following professional ethics*,

<https://news.postimees.ee/2973505/estonian-formin-kohver-s-lawyer-is-not-following-professional-ethics>

Hämtat 2019-04-06

Post 18, *Justice minister: not much hope for trading Kohver*,

<https://news.postimees.ee/2914505/justice-minister-not-much-hopes-for-trading-kohver>

Hämtat 2019-04-06

Post 19, *Retired KGB general: Kohver case unheard of in security history*,

<https://news.postimees.ee/2932725/retired-kgb-general-kohver-case-unheard-of-in-security-service-history>

Hämtat 2019-04-06

Post 20, *A mole hunt tip to intelligence in Estonia*,

<https://news.postimees.ee/3016931/a-mole-hunt-tip-to-intelligence-in-estonia>

Hämtat 2019-04-06

Post 21, *A praise of the security police pillar*,

<https://news.postimees.ee/2915311/in-praise-of-a-security-police-pillar>

Hämtat 2019-04-03

President 1, *Estniska utmärkelser*,
<https://www.president.ee/en/estonia/decorations/bearer/17752/eston-kohver>
Hämtat 2019-04-03

Prokuratuur, *office of the state prosecutor on the case of Eston Kohver*,
<https://www.prokuratuur.ee/en/node/1655>
Hämtat 2019-04-30

RE:BALTICA 1, *how Russian propaganda becomes even nastier in Baltic...*,
<https://en.rebaltica.lv/2017/03/how-russian-propaganda-becomes-even-nastier-in-baltic-news/>
Hämtat 2019-03-14

RE:BALTICA 2, *Baltic spy cases*,
<https://en.rebaltica.lv/2018/12/baltic-spy-cases/>
Hämtat 2019-03-14

RE:BALTICA 3, *How smuggler helped Russia to catch Estonian officer*,
<https://en.rebaltica.lv/2017/09/how-smuggler-helped-russia-to-catch-estonian-officer/>
Hämtat 2019-04-06

Rivera, David W., Sharon Werning Rivera, 2008, *the militarization of the Russian elite under Putin: How wide and how deep*, Conference Papers -- Midwestern Political Science Association. 2008 Annual Meeting,

Rochlitz, Michael, 2018, *The Power of the Siloviki: Do Russia's Security Services Control Putin, or Does He Control Them?*, Russian analytical digest no. 223, 12 September 20

RT 1, *On the spy Eston Kohver*,
<https://www.rt.com/news/185484-russia-estonia-spy-kohver/>
Hämtat 2019-04-04

Ryska presidenten 2005, skrivelse 20.04.2005 N 450, *"About appointment of judges of the Supreme Courts of the republics, regional and regional vessels, the St. Petersburg city court and vessels of autonomous areas"*.

Ryska presidenten 2006, skrivelse 30.11.2006 N 1324, *"About appointment of judges of the Supreme Courts of the republics, the Krasnodar regional court, regional vessels, the Moscow city court and court of Chukotka Autonomous Area"*.

[Shuster, Simon](#), Phillip Elliot, Alec Luhn, *Putin's Empire of Autocrats*,

Time International (South Pacific Edition). 4/15/2019, Vol. 193 Issue 14, p22-31.

SISE, Estniska Inrikesdepartementets hemsida, *Om Eston Kohver 2015*,
<https://www.siseministeerium.ee/en/eston-kohver>
Hämtat 2019-03-12

SVD 1, *Putin vill även återta Finland*,
<https://www.svd.se/putin-vill-aven-ater-ta-finland>
Hämtat 2019-04-29

SVR, *Foreign intelligence service of Russia*,
<http://svr.gov.ru/>
hämtat 2019-04-29

SVT 1, *Putin prisar journalister*,
<https://www.svt.se/kultur/putin-prisar-journalister>
Hämtat 2019-04-06

Telegraph 1, *Nadya Savchenko all you need to know*,
<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/ukraine/11772178/Nadya-Savchenko-All-you-need-to-know.html>
Hämtat 2019-04-06

Transitions 1, 2016, FEDERALNAIA sluzhba bezopasnosti Rossii, *Top Russian Crime Fighters Suspected of Mob Ties*. Transitions Online. 8/8/2016, p1-1.

TREASURY, *Announcement of Expanded Treasury Sanctions within the Russian Financial Services, Energy and Defense or Related Materiel Sectors*
<https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/jl2629.aspx>
Hämtat 2019-04-06

US state department 1, *Ukraine and Russia sanctions*,
<https://www.state.gov/e/eb/tfs/spi/ukrainerussia/>
Hämtat 2019-04-08

US state department 2, *The Shoot Down of Malaysia Airlines Flight MH17*
<https://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2018/05/282498.htm>
Hämtat 2019-04-06

Washington Post 1, *Latvia Worries over Russia goals*,
<https://www.latimes.com/world/europe/la-fg-latvia-russia-next-20150502-story.html>

Hämtat 2019-03-15

WPR 1, *World Population Review*,
<http://worldpopulationreview.com/countries/>

Hämtat 2019-03-13

YAHOO, *Mother of 7 arrested*,
https://news.yahoo.com/russian-mother-seven-accused-treason-over-ukraine-224123809.html?guce_referrer=aHR0cHM6Ly9kdWNRZHVja2dvLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAE4cjEwbXN6VYW-wYCNpf8To2PTh5gX1OvykCYbEof8S6mzO011V9mH8sI5CtvQc8ekwSZ2cztnW126tgXwnjMXnMuGpLXpcVhgKMNoNEIs4Ba_1LhqL_H-YJmDl8YkpWtEDuMZReXRSbxzyIfet-aLdzEgWALf_zr3PMADs1ku

Hämtat 2019-04-29